

AKCE

in.ihned.cz/zahranici

FOTO: LUMÍR PECOLD

ulicích se odhaduje na 600 tisíc a společně s vodou v městských kanálech, zvaných grachty, ovlivňují bicykly asi nejvíce tuhle neopakovatelnou atmosféru. Množství vody a jízdních kol zatlačilo auta jaksi opticky do pozadí.

Amsterdamské grachty byly původně vystavěny k obranným účelům, osvědčily se také ale jako výhodné dopravní cesty, takže se jejich síť především v 17. století značně rozšířila. Grachty jsou volně napojeny na přístav. Každou noc se do systému kanálů napouští přesně vypočítané množství vody. Na kanálu Nordsee je přepad, který slouží k tomu, aby voda v kanálech nekolísala.

Jen tak je možné zajistit, aby miliony dřevěných kůlů, na kterých Amsterdam stojí, byly neustále pod vodou a neshnily. Pozemky, na nichž je město vystavěno, jsou vlastně bažiny a rašeliniště na blátivém a písčitém podloží. Od 15. století byly proto zdejší budovy stavěny na dlouhých kůlech ze skandinávských borovic zarážaných do země. Díky kůlům je Amsterdam město, o kterém humanista Erasmus Rotterdamský s jízlivou nadšázkou napsal, že v něm obyvatelé žijí na stromech jako ptáci.

Stavitelé to tu nikdy neměli lehké. Stavby se řídily přísnými předpisy. Radnice určovala šířku a výšku domů a také kvalitu pálených cihel. Kdo neměl nejlepší cihly, nesměl stavět. Daně se vyměřovaly podle šířky průčelí domu. Proto je většina z nich úzká, vysoká a dlouhá. Velká okna zase odlehčují stavbu, aby se nepropadala do měkkého podloží. Řada domů na grachtech se naklání dopředu. Jejich fasády jsou záměrně na každém metru výšky nahnuty asi o půl centimetru do ulice. Důvod je jak estetický, tak praktický. Do úzkých domů se každý rozměrnější předmět musí vytáhnout pomocí klad-

ky umístěné ve štítě, a tak se nakloněná fasáda neodře.

Největší mejdan je v Amsterdamu

Pak ale přijde 30. duben a je po klidu. Kačeny na grachtech pochopí, že tentokrát nestačí strčit hlavu pod vodu, a urychleně začnou opouštět město. Od rána ovládne celý Amsterdam oranžová barva a v jeho ulicích se rozjždí mejdan na oslavu narozenin královny.

Ve skutečnosti se královna Beatrix narodila v lednu, ale to není zrovna ideální měsíc na pouliční slavnost. Když královna Juliana uvolnila nizozemský trůn své prvorozené dceři, ta si vybrala za den své korunovace 30. duben, den státního svátku slaveného na počest Julianiných narozenin. Zároveň rozhodla, že Den královny zůstane i nadále spojen s tímto datem a nebude přesunut.

Centrum města je už od předešlého dne zcela uzavřeno pro auta i hromadnou městskou dopravu. Ulicemi proudí davy lidí a jindy poklidné grachty jsou přeplněné loděmi všeho druhu. Ty slouží za plovoucí taneční parkety, bary i diskotéky. Popíjí se pivo a „oranje bitter“ (jemný likér stylově oranžové barvy). Nema-

lý úspěch slaví také oranžáda – čerstvá šťáva vymačkaná přímo na místě z pomerančů.

Prodáte cokoli

Vše začne už kolem osmé hodiny ranní, kdy zamíří většina dětí s rodiči do Vogel parku, aby si tu otevřeli svůj improvizovaný krámk nebo předvedli něco ze svého umění. Už královna Juliana vydala zvláštní dekret, který dovozoval všem lidem v království prodávat v tento den na ulicích cokoli a bez omezení. Ten nápad se setkal u Nizozemců doslova s nadšením.

Malí, velcí, všichni se snaží něco prodat nebo nějak zaujmout. Většina prodáváčů rozloží své zboží přímo na ulici nebo na trávě. Prodává se téměř všechno, co si lze jen představit. Staré hračky, šminky, klobouky, sužky do vlasů. Někdo prodává se zaujetím a smlouvá o ceny, jiný přinesl jen pár nepotřebných věcí a celý prodej je pro něj zábavou.

Mezi stánky s tím nejroztodivnějším sortimentem korzují davy lidí a všichni se očividně dobře bavi. Mnoho návštěvníků Vogel parku jen posedává na sluníčku s všude přítomným pivem a poslouchá produkci řady těch, kteří se učí hrát na nějaký hudební nástroj. Den královny je pro ně často příležitostí k prvnímu veřejnému vystoupení.

S přibývajícím odpolednem se ovšem většina lidí přesune do ulic města. Na hlavních třídách a náměstích není k hnutí. Odhaduje se, že oslav Dne královny se v Amsterdamu účastní kolem dvou milionů lidí. O hudbu se starají jak živé kapely, tak diskžokejové. Hrají amatéři i profesionálové, slaví se na ulicích, v domech i na vodě. K večeru se vlády nad městem definitivně ujímá pivo a dav lidí za doprovodu kapel míří pomalu k nádraží a stanicím metra. Končí Den královny, zajisté jeden z nejoriginálnějších státních svátků na světě, a vrávrající postavy se už nyní jistě těší na příští oslavy. ■

LUMÍR PECOLD

